

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
Φορμίωνος 83, Καισαριανή, τ.κ. 161 21. Τηλ. 210-7224123 fax.: 210-7223584
(Internet) <http://www.imkby.gr> - (e-mail) info@imkby.gr

Άριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/847

Έν Καισαριανῇ τῇ 15ῃ Νοεμβρίου 2019

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2 1 2 η

Πρός

τούς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καί Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους Πρεσβυτέρους
τούς Ἱεροκήρυκες καί τούς Ἐφημερίους
τούς Ἱερολογιωτάτους Διακόνους
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ

Ἡ ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων μᾶς καλεῖ νὰ ἀναβαπτίσουμε τὴν ὕπαρξή

μας στό μυστήριον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τό ὁποῖο μποροῦν νὰ θαυμάζουν ὅσοι δύνανται νὰ ἀναγνωρίζουν τὴν μεγαλειότητα στήν ταπείνωση, τὸν πλοῦτον στήν πτωχεία, τὴν ἐλευθερίαν στήν ὑπακοή, τὴν ἐλπίδα στήν ἀγωνία, ὅπως ἡ Ἐκκλησία μέ τὴν θείαν λατρείαν προτρέπει τοὺς πιστοὺς :

*«Τὴν Ἐδέμ Βηθλεὲμ ἤνοιξε, δεῦτε ἴδωμεν·
τὴν τρυφὴν ἐν κρυφῇ ἠΰραμεν, δεῦτε λάβωμεν
τὰ τοῦ παραδείσου ἐντὸς τοῦ σπηλαίου·
ἐκεῖ ἐφάνη ῥίζα ἀπότιστος βλαστάνουσα ἄφεσιν»¹.*

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος μέ πανηγυρικό τρόπο ἐξαίρει τὴν ἐορτὴ ἀναφέροντας τὰ θαυμάσια τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ λέγει:

«Πάλι, ὅπως τότε στήν ἀρχὴ τῆς δημιουργίας, διαλύεται τό σκοτάδι, πάλι ἐμφανίζεται τό φῶς. Ὁ Θεός τώρα γίνεται ἄνθρωπος. Οἱ φυσικοὶ νόμοι καταργοῦνται. Ὁ ἄσαρκος παίρνει σάρκα. Ὁ αἰώνιος Λόγος ἐνώνεται μέ τὴν ὕλη. Ὁ ἀόρατος γίνεται ὁρατός. Ὁ ἄχρονος παίρνει ἀρχή. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ γίνεται ἄνθρωπος. Καί ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ ξαναφέρει καί μέ τὴν σάρκωσίν Του στήν ἀληθινὴ εὐτυχία»², νὰ μᾶς μεταδώσει τὸν πλοῦτον τῆς Θεότητός Του καί νὰ μᾶς ὑψώσει στό μεγαλεῖο τῆς ἐσχάτης πληρότητός μας, νὰ μᾶς εἰσαγάγει στὴ χαρὰ τῆς Βασιλείας Του καί νὰ μᾶς κάνει πολῖτες τοῦ Παραδείσου. Ὁ Θεός προσλαμβάνει τὴν ἀνθρώπινη φύσιν καί μέσα ἀπὸ αὐτὴ ὁ ἄνθρωπος ζεῖ μέ τὴ

¹ Οἶκος τοῦ Κοντακίου τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ὁρθρου τῶν Χριστουγέννων.

² «Πάλιν τὸ σκότος λύεται, πάλιν τὸ φῶς υφίσταται, ...Νόμοι φύσεως καταλύονται. ...Ὁ ἄσαρκος σαρκοῦται, ὁ Λόγος παχύνεται, ὁ ἀόρατος ὁράται, ὁ ἀναφῆς ψηλαφᾶται, ὁ ἄχρονος ἄρχεται, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ Υἱὸς ἀνθρώπου γίνεται, ἡμᾶς γενόμενος ὕστερον, ἵν' ὁ τὸ εἶναι δοῦς, καὶ τὸ εἶναι χαρίσῃται» Ἀγίου Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος ΛΗ', Εἰς τὰ Θεοφάνια, εἴπουν Γενέθλια τοῦ Σωτῆρος, PG 36, 313.

θεία ζωή: «ἄνθρωπος γίνεται Θεός ἵνα Θεόν τόν Ἀδάμ ἀπεργάσῃται»³. Ὁ Χριστός γεννιέται καί ἀνακλίνεται πραγματικά μέσα στήν Ἐκκλησία. Εἰσέρχεται στήν ἰδική μας πραγματικότητα καί ἱστορία, μέσα στό εἶναι καί τήν ζωή μας, καί ἀποκαλύπτει τόν Θεό σάν τήν ὑψιστή ἀγάπη καί φιλανθρωπία καί τόν ἄνθρωπο σάν «ναό» καί «σάρκα» τῆς θεότητος, υἱό τοῦ Θεοῦ καί Θεό κατά χάριν. Αὕτη ἡ ἀλήθεια συνιστᾷ τήν οὐσία τῆς ὑπάρξεως καί τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μέσα στόν κόσμο, τήν μοναδική ἀποστολή Της, τήν παντοτινή λειτουργία τῆς χάριν τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτό ἡ Ἐκκλησία εἶναι πρό πάντων ζωοποιό Σῶμα τοῦ Θεοῦ καί Σωτῆρος, μιά ἀληθινή καί πραγματική θεοφάνεια, ἐργαστήριον σωτηρίας καί λυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου⁴. Αὕτη ἡ λύτρωση καί σωτηρία συνιστᾶται συγκεκριμένα στή νέα κατά Χριστόν ζωή μας, μέσα στό Σῶμα Του, τήν ἁγία μας Ἐκκλησία, μέ τήν δύναμη, τίς ἐνέργειες καί τήν Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Στίς ἡμέρες μας, πολλοί ἀγωνίζονται ὑπερασπιζόμενοι τήν αὐτονομία καί τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου ἀνεξάρτητα ἀπό τό Θεάνθρωπο Κύριο Ἰησοῦ Χριστό. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως, χωρίς Χριστό ἀρνεῖται οὐσιαστικά τόν ἑαυτό του καί ἐρημώνει τήν ὑπαρξή του ἀπό τήν αὐθεντική ἀνθρωπότητά του, βλάπτει καίρια καί ζημιώνει τόν ἑαυτό του, πάσχει καί ὑποδουλώνεται τραγικά στήν ἁμαρτία, τήν φθορά καί τόν θάνατο, στίς ἀπέλπιδες καταστάσεις καί τόν μηδενισμό.

Ἡ ἐνσυνείδητη συμμετοχή μας στή λειτουργική προσευχή τῆς Ἐκκλησίας κατά τίς ἅγιες αὐτές ἡμέρες, μᾶς προσφέρει τήν δυνατότητα νά συμφιλωθοῦμε μέ τό Θεό, νά διαρρήξουμε τόν κλοιό τῆς φιλαυτίας μας, νά ψηλαφίσουμε τό πρόσωπο τοῦ συνανθρώπου μας καί νά γνωρίσουμε, ὡς παιδιά τοῦ Θεοῦ, ὅτι μοναδική δικαίωση καί σωτηρία μας, ὅτι ἡ αἰώνια λύτρωση καί αἰώνια ζωή μας,

³ Δοξαστικό τῶν Αἰώνων τῆς ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ: «Τὸ ἀπ' αἰῶνος μυστήριον, ἀνακαλύπτεται σήμερον, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Υἱὸς ἀνθρώπου γίνεται, ἵνα τοῦ χείρονος μεταλαβὼν, μεταδῶ μοι τοῦ βελτίονος, ἐψεύσθη πάλαι Ἀδάμ, καὶ Θεὸς ἐπιθυμήσας οὐ γέγονεν, ἄνθρωπος γίνεται Θεός, ἵνα Θεὸν τὸν Ἀδὰμ ἀπεργάσῃται. Εὐφραινέσθω ἡ Κτίσις, χορευέτω ἡ φύσις, ὅτι Ἀρχάγγελος Παρθένῳ, μετὰ δέους παρίσταται, καὶ τὸ Χαῖρε κομίζει, τῆς λύπης ἀντίθετον, ὁ διὰ σπλάγχνα ἐλέους ἐνανθρωπήσας, Θεὸς ἡμῶν δόξα σοι».

⁴ Πρὸς Ἑβραίους θ', 12.

ή θέωση και θεανθρωποίησή μας είναι μόνο ο αληθινός Θεός και αληθινός άνθρωπος Χριστός, ο εν φιλανθρωπία «πάντα περιλαβών και ένυποστήσας Ἐαυτῷ ἡμᾶς»⁵ στό Θεανθρώπινο Σῶμα Του, τήν Ἐκκλησία. Μόνο ἔτσι μπορούμε νά διαφυλάξουμε τή Χάρη τοῦ Θεοῦ στήν καρδιά καί τή ζωή μας, νά ζήσουμε καί νά ὑπάρξουμε ὡς ἄνθρωποι ἀληθινοί καί τέλειοι⁶.

Μέ τήν ἀνά χείρας Ποιμαντορική Ἐγκύκλιό μας πού ἐκτείνεται σέ δύο μέρη ἐπιδιώκουμε: Ἀφ' ενός μέν, στό πρῶτο μέρος νά φέρουμε ἐνώπιόν μας καί ἀνάμεσά μας τούς λόγους τῆς Ἀγίας Γραφῆς πού ἀναφέρονται στό μέγα μυστήριο τῆς πίστεώς μας τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἀφ' ἐτέρου δέ νά ἐπαναλάβουμε τίς ὁδηγίες μας γιά τήν ἄσκηση τῆς ποιμαντικῆς, τελετουργικῆς καί κοινωνικῆς διακονίας μας κατά τήν ἐορταστική αὐτή περίοδο.

ΜΕΡΟΣ Α΄

1. Τό μυστήριο.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρεται στό μυστήριο πού ἦταν ἐμπιστευμένο στή διακονία του ἀπό τό Θεό γιά νά τό κηρύξει καί νά τό ἐξηγήσει στό γένος τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Θεός εἶχε ἀναθέσει στόν Ἀπόστολο Παῦλο νά κάνει σ' ὅλους φανερό τό μυστήριο πού ἦταν κρυμμένο ἐξαρχῆς στό Θεό «πρό καταβολῆς κόσμου»⁷, ὁ Ὅποιος δημιούργησε τά πάντα διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁵ Ἀγίου Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, *Περί διαφορῶν ἀποριῶν*, PG 91, 1092C.

⁶ Πρὸς Κολοσσαεῖς β', 28.

⁷ Ἰωάννου ιζ', 24.

«Καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ, τῷ τὰ πάντα κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ»⁸.

Μυστήριον εἶναι ἓνα κρυμμένο μυστικό. Ἡ λέξη δὲν ὑπονοεῖ, ὅτι δὲν ὑπάρχει λύση, ἀλλ' ὅτι ἡ λύση δὲν ἀνακοινώθηκε ἀκόμα. Ὁ Θεός ἔχει πολλά μυστικά πού φανερώνονται, καθὼς οἱ αἰῶνες γίνονται ὠριμοὶ γιὰ νὰ τὰ δεχθοῦν, ἀλλ' ὅχι πρὶν ἔλθει τὸ «πλήρωμα τοῦ χρόνου»⁹. Τὸ μυστικό αὐτό, πού ἦταν κρυμμένο στή θεία βούληση ὅλους τοὺς αἰῶνες, μᾶς ἔγινε γνωστό μέ τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ὁ Θεός θὰ ἐνεργήσῃ ὥστε νὰ ἐνώσῃ τὰ πάντα, οὐράνια καὶ ἐπίγεια στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν διαίρεση, τὴν ἀποξένωση καὶ τὸν χωρισμό πού προξένησε ἡ παράβαση τῶν Πρωτοπλάστων σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου, κυρίως ὅμως στὶς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων μέ τὸν Θεὸ Πατέρα.

«Γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ»¹⁰.

Τὸ μυστήριον τοῦτο εἶναι τὸ τέλος γιὰ τὸ ὁποῖο ὅλα τὰ κτίσματα καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος προωρίσθηκαν καὶ ἐν χρόνῳ ἐκτίσθηκαν καὶ νοητὰ ὁμοῦ καὶ αἰσθητὰ αὐτό δέ διὰ κανένα τέλος οὔτε ἀπ' αἰῶνος προωρίσθησαν καὶ ἐν χρόνῳ ἐγένετο.

Ταῦτα πάνυ ὑψηλόρως ὁ θεοφόρος Μάξιμος θεολογεῖ :

«Τοῦτό ἐστι τὸ μέγα καὶ ἀπόκρυφον μυστήριον. Τοῦτό ἐστι τὸ μακάριον, δι' ὃ τὰ πάντα συνέστησαν, τέλος. Τοῦτό ἐστὶν ὁ τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων προεπινοούμενος θεῖος σκοπός, ὃν ὀρίζοντες εἶναι φάμεν προεπινοούμενον

⁸ Πρὸς Ἐφεσίους γ', 9.

⁹ Πρὸς Γαλάτας δ', 4.

¹⁰ Πρὸς Ἐφεσίους α', 9-10.

τέλος, οὐ ἔνεκα μὲν τὰ πάντα, αὐτὸ δὲ οὐδενὸς ἔνεκεν· πρὸς τοῦτο τὸ τέλος ἀφορῶν τὰς τῶν ὄντων ὁ θεὸς παρήγαγεν οὐσίαν. Τοῦτο κυρίως ἐστὶ τὸ τῆς προνοίας καὶ τῶν προνοουμένων πέρας, καθ' ὃ εἰς τὸν θεὸν ἢ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πεποιημένων ἐστὶν ἀνακεφαλαίωσις. Τοῦτό ἐστὶ τὸ πάντας περιγράφον τοὺς αἰῶνας καὶ τὴν ὑπεράπειρον καὶ ἀπειράκις ἀπείρως προϋπάρχουσιν τῶν αἰώνων μεγάλην τοῦ θεοῦ βουλήν ἐκφαῖνον μυστήριον, ἧς γέγονεν ἄγγελος αὐτὸς ὁ κατ' οὐσίαν τοῦ θεοῦ λόγος, γενόμενος ἄνθρωπος καὶ αὐτόν, εἰ θέμις εἶπεῖν, τὸν ἐνδότατον πυθμένα τῆς πατρικῆς ἀγαθότητος φανερόν καταστήσας καὶ τὸ τέλος ἐν ἑαυτῷ δείξας, δι' ὃ τὴν πρὸς τὸ εἶναι σαφῶς ἀρχὴν ἔλαβον τὰ πεποιημένα»¹¹.

Δηλαδή: «Αὐτό εἶναι τὸ μεγάλο κι ἀπόκρυφο μυστήριον. Αὐτό εἶναι τὸ μακάριο τέλος γιὰ τὸ ὁποῖο ἔχουν γίνει ὅλα. Αὐτὸς ὁ θεῖος σκοπὸς πού προεπινοήθηκε πρὶν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῶν ὄντων, πού ὀρίζοντάς τον μποροῦμε νὰ τὸν ποῦμε «προεπινοούμενο τέλος», γιὰ χάρι τοῦ ὁποῖου ἔγιναν τὰ πάντα κι αὐτό γιὰ χάρι κανενός. Σ' αὐτό τὸ τέλος ἀτενίζοντας δημιουργήσε ὁ Θεὸς τίς οὐσίες τῶν ὄντων Αὐτό εἶναι κυρίως τὸ πέρας τῆς πρόνοιας καὶ ἐκείνων πού ἢ πρόνοια προνοεῖ, σύμφωνα μέ τὸ ὁποῖο γίνεται ἡ ἐπανασυναγωγή στοῦ Θεοῦ ὅλων τῶν ποιημάτων του. Αὐτό εἶναι τὸ μυστήριον πού περικλείει ὅλους τοὺς αἰῶνες καὶ φανερώνει τὴν ὑπεράπειρη καὶ πού ἄπειρες φορές ἀπείρως ὑπάρχει ἀπὸ τοὺς αἰῶνες μεγάλη βουλή τοῦ Θεοῦ, τῆς ὁποίας βουλῆς ἀγγελιοφόρος ἔγινε ὁ ἴδιος ὁ σύμφωνος μέ τὴν οὐσία τοῦ Θεοῦ Λόγος ὅταν ἔγινε ἄνθρωπος, καὶ φανέρωσε ἅς μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ τὸ πῶ, τὸν ἴδιο τὸ βαθύτερο πυθμένα τῆς πατρικῆς ἀγαθότητος κι ἔδειξε μέσα σ' αὐτόν τὸ τέλος, πού γιὰ χάρι του τὰ δημιουργήματα ἔλαβαν σαφῶς τὴν ἀρχὴ τῆς ὕπαρξής τους».

¹¹ Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, *Πρὸς Θαλάσσιον περὶ διαφορῶν ἀπόρων τῆς θείας Γραφῆς εἰς ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις* (Ξ'). PG 90, 621 AB.

2. Ἡ πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου τῆς σωτηρίας σταδιακῶς μέσα στό χρόνο

Συνοπτικῶς τό μυστήριον τῆς θείας οἰκονομίας ἐξελίσσεται σταδιακῶς ἐν χρόνῳ ὡς ἑξῆς:

α'. Ἡ ὑπόσχεση

Ἡ πρώτη ἐνέργεια τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ εἶναι νά προαναγγεῖλει, ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους θά πραγματοποιηθεῖ μέ πρωτοβουλία καί ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ.

Ἐξ ἀγάπης πρός τά δημιουργήματά Του ἐνδύεται τήν ἀνθρώπινη φύση γιά νά τά ἀπελευθερώσει ἀπό τίς ὀδυνηρές συνέπειες τῆς πτώσεως.

«Ἐκ πάσης θλίψεως αὐτῶν. οὐ πρέσβυς οὐδέ ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς Κύριος ἔσωσεν αὐτοὺς διὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς καὶ φείδεσθαι αὐτῶν· αὐτὸς ἐλυτρώσατο αὐτοὺς καὶ ἀνέλαβεν αὐτοὺς καὶ ὕψωσεν αὐτοὺς πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος»¹².

«Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον»¹³.

«Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε»¹⁴.

Ὁ Θεός διὰ τῶν Προφητῶν ὑποσχέθηκε στό ἀνθρώπινο γένος τήν ἀποκατάστασή του.

¹² Ἡσαΐου ξγ', 9.

¹³ Ἰωάννου γ', 16.

¹⁴ Πρὸς Ρωμαίους ε', 8.

«Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός... καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ»¹⁵.

Ὅθεν εἶπε ὁ μακάριος Αὐγουστῖνος: «Ὁ Θεὸς διὰ τὴν ἀγάπην ἔρχεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ γίνεται ἄνθρωπος. Ὁ ἀόρατος Θεὸς διὰ μέσου τῆς ἀγάπης ἔγεινεν ὁμοῖος τοῖς δούλοις του καὶ διὰ τὴν ἀγάπην πληγώνεται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν»¹⁶. Καὶ πάλιν «ὁ Θεὸς διὰ τὴν ἀγάπην ἔπεμψε τὸν Υἱὸν του διὰ νὰ ἐξαγοράσῃ τοὺς δούλους, ἔπεμψε καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα διὰ νὰ υἱοθετήσῃ τοὺς δούλους καὶ τὸν μὲν Υἱὸν ἔδωκεν εἰς τιμὴν τῆς ἐξαγορᾶς ἡμῶν, τὸ δὲ ἅγιον Πνεῦμα εἰς προνόμιον τῆς ἀγάπης ἡμῶν, καὶ τὸν ἑαυτὸν του φυλάττει εἰς κληρονομίαν τῆς υἱοθεσίας ἡμῶν ὁ Θεὸς διὰ τὸν ἄνθρωπον ἔγεινεν ἄνθρωπος, διὰ νὰ εἶνε ὁ αὐτὸς καὶ πλάστης καὶ λυτρωτής. Καὶ διὰ νὰ γεννῶνται οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἐγεννήθη πρῶτον ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ὁ Θεός. Καὶ διὰ νὰ ἀγαπᾶται ὁ Θεὸς ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου μετὰ περισσοτέρας ὁμοιότητος, ἐφάνη ὁ Θεὸς ἐν ὁμοιώματι τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ πρὸς τούτοις ἔλαβε σῶμα καὶ ψυχὴν ὁ Θεός ὁ Θεὸς διὰ νὰ μακαρισθῇ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ψυχὴ μετὰ τῆς θεότητός του καὶ τὸ σῶμα μετὰ τῆς ἀνθρωπότητός του»¹⁷. Καὶ παρὰ τῷ

¹⁵ Πρὸς Κορινθίους Β', στ', 16, 18. Πρβλ. Λευϊτικὸ κστ', 12. Ἰεζεκιήλ λζ', 27.

¹⁶ «*Deus amore venit ad homines, venit in homines, factus est homo. Amore Deus invisibilis servis suis factus est similis : amore vulneratus est propter diplicita nostra*» St. Aurelii Augustini, *Maual*e, liber Unus, caput XXI, PL 40, 960.

¹⁷ «*Deus vero misericordia motus, misit Filium suum quo redimeret servos; misit etiam Spiritum sanctum, quo servos adoptaret in filios : Filium dedit in pretium redemptionis, Spiritum sanctum in privilegium amoris, se denique totum servat in haereditatem adoptionis. Ita Deus, ut piissimus et misericordissimus amator hominum, prae desiderio vel amore hominis, non solum sua, verum etiam et se ipsum impendit, ut hominem recuperare, non tam sibi quam homini ipsi. Ut homines ex Deo nascerentur, primo ex ipsis natus est Deus. Quis est tam durus, quem non emolliat amor Dei sic hominem praeveniens; tam, inquam, vehemens amor, quod Deus propter Hominem homo dignatus est fieri ? Quis potest odire hominem, cujus naturam et similitudinem videt in humanitate Dei? Revera qui odit illum, odit Deum, et ita perdit quidquid facit. Deus namque propter hominem factus est homo, ut esset redemptor qui est et creator, et ut de suo redimeretur homo; et ut familiarius diligeretur ab homine Deus, in similitudine hominis apparuit, et ut uterque sensus hominis in ipso beatificaretur, et reficeretur oculus cordis in ejus divinitate, et oculus corporis in ejus humanitate; ut sive ingrediens, sive egredieis, in ipso pascua in veniret natura humana condita ab ipso*» St. Aurelii Augustini, *Manuale*, liber Unus, caput XXVI, PL 40, 962-963.

θεολογικῶ¹⁸ τοῦ σοφοῦ Κορεσσίου¹⁹ ὁ αὐτὸς θεῖος Αὐγουστῖνος λέγει, ὅτι μεγαλειτέρα εἶνε ἡ ἔνωσις ἢν ἔλαβεν ἡ ἀνθρωπότης μετὰ τῆς θεότητος, τῆς ἐνώσεως ἢν ἔχει ὁ Υἱὸς μετὰ τοῦ Πατρός. Κατὰ τοῦτο δηλαδή, καθ' ὃ, ἐκεῖ μὲν ὁ Υἱός, εἰ καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ φύσιν ἡνωμένος ἐστὶ μετὰ τοῦ Πατρός, ὡς ὁμοφυῆς τούτῳ καὶ ὁμοούσιος. Κατὰ τὴν ὑπόστασιν ὅμως καὶ πρόσωπον, δὲν ἐνοῦται μετὰ τοῦ Πατρός, ἀλλὰ διαιρεῖται ἀπ' αὐτοῦ, ὡς ἑτεροῦπόστατος. Ἐδῶ δὲ εἰς τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν, τοῦτο ὅπερ δὲν ἐκοινώνησεν εἰς τὸν Πατέρα, τὸ ἐκοινώνησεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Διότι αὐτὸς ἂν καὶ εἶνε διηρημένος κατὰ τὴν φύσιν τῆς θεότητος ἀπὸ τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπότητος, κατὰ τὴν ὑπόστασιν ὅμως καὶ πρόσωπον, εἶνε ἡνωμένος μετ' αὐτῆς, ὡς ἐν τῇ αὐτοῦ ὑποστάσει τὴν ἀνθρωπότητα ὑποστήσας, καὶ γεγονῶς μία ὑπόστασις σύνθετος ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύσεων, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος»

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐξυμνεῖ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ:

«Τίς ὁ πλοῦτος τῆς ἀγαθότητος; Τί τὸ περὶ ἐμὲ τοῦτο μυστήριον; Μετέλαβον τῆς εἰκόνης, καὶ οὐκ ἐφύλαξα· μεταλαμβάνει τῆς ἐμῆς σαρκὸς, ἵνα καὶ τὴν εἰκόνα σώσῃ, καὶ τὴν σάρκα ἀθανατίσῃ. Δευτέραν κοινωνεῖ κοινωνίαν, πολὺ τῆς προτέρας παραδοξοτέραν· ὅσῳ τότε μὲν τοῦ κρείττονος μετέδωκε, νῦν δὲ μεταλαμβάνει τοῦ χειρόνος. Τοῦτο τοῦ προτέρου θεοειδέστερον· τοῦτο τοῖς νοῦν ἔχουσιν ὑψηλότερον»²⁰.

¹⁸ Βλ. Νικοδήμου Ἀγιορείτου, «Συμβουλευτικὸν Ἐγχειρίδιον περὶ φυλακῆς τῶν πέντε αἰσθήσεων», σ. 178 (σημ. 1).

¹⁹ Ἐκδόσεις «Ὁ Ἅγιος Νικόδημος» Ἀθῆναι χ.χ.

¹⁹ Γεννήθηκε στὴν Χίο τὸ 1570 καὶ ἐκπαιδεύθηκε στὴν Πίζα τῆς Ἰταλίας ὅπου δίδαξε τὰ ἑλληνικά, διαδεχόμενος τὸν Κρήτα Μοχέτη. Ἐπέστρεψε στὴν Ἑλλάδα καὶ ἀκολούθησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ. Ἀγωνίστηκε δυναμικὰ ὑπὲρ τῆς ὀρθόδοξης πίστεως καὶ γι' αὐτὸ ἐγίνε στόχος στίς ἐπιθέσεις τῶν λατινοφρόνων Καρυοφύλλη καὶ Ἀλλάτιου. Ἀπεβίωσε τὸ 1659/60 στὴν Χίο ὑπέργηρος καὶ ἄγαμος.

²⁰ Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος ΛΗ', Εἰς τὰ Θεοφάνεια, εἶπουν Γενέθλια τοῦ Σωτῆρος PG 36, 325.

«Λύτρωσιν απέστειλε τῷ λαῷ αὐτοῦ»²¹.

Τό θεῖο σχέδιο ὅμως φανερώθηκε πραγματοποιήθηκε μέ συγκεκριμένες θεῖες ἐνέργειες.

Πρῶτον ἐδόθη ἄφεση ἁμαρτιῶν καί χάρη στούς παραβάτες τοῦ ἁγίου θελήματος τοῦ Θεοῦ

« Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν, διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν»²².

Δεύτερον οἱ παραβάτες ἀπελευθερώθηκαν ἀπὸ τίς φοβερές συνέπειες τῶν παραβάσεών τους ὥστε νά δύνανται νά ἐνταχθοῦν στήν μερίδα τῶν ἁγίων, μετὰ τῶν ἁγίων στήν βασιλεία Θεοῦ καί στήν ἀγάπη Του.

«Εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ καί πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοτούς καί μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν»²³.

Δηλαδή : «Χαρούμενοι θά εὐχαριστεῖτε τό Θεό καί Πατέρα, πού σᾶς ἀξίωσε νά ἔχετε μερίδιο στήν κληρονομιά τῶν ἁγίων του πού ζοῦν μέσα στό φῶς. Ὁ Θεός Πατέρας μᾶς λύτρωσε ἀπὸ τή σκοτεινὴ ἐξουσία τοῦ σατανᾶ καί μᾶς πολιτογράφησε στή βασιλεία τοῦ ἀγαπητοῦ Υἱοῦ του, ὁποῖος μᾶς ἔδωσε τὴν ἀπολύτρωση, μᾶς συγχώρησε τίς ἁμαρτίες»

²¹ Ψαλμοῦ 110, 9.

²² Πράξεων ιζ', 30-31 καί τά παράλληλα : «Ὅς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἶασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν» Πράξεων ιδ', 16. «Ἐπιθυμία δικαίων πᾶσα ἀγαθή, ἐλπίς δὲ ἀσεβῶν ἀπολεῖται» Σοφία Σολομώντος ια', 23. «Ἦ τοῦ πλοῦτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;» Πρὸς Ῥωμαίους β', 4. «Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῶσαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν» Πράξεων ι', 42. «Ὅξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα» Πρὸς Ῥωμαίους γ', 15.

²³ Πρὸς Κολοσσαεῖς α', 12-14.

Ὁ Θεός ὁμολογεῖ ὅτι δέν ἐγκατέλειψε τόν ἄνθρωπο στήν πτώση καί στήν τυραννία τῶν παθῶν του, μέ τό μυστήριο τῆς ἐναθροπήσεως ἀποκετέστησε τόν ἄνθρωπο καί τόν ἐπανεφέρε ὅχι μόνο σέ κοινωνία μαζί Του, ἀλλά σέ ὑποστατική ἔνωση. Οἱ Θεολόγοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μᾶς διδάσκουν, ὅτι τέσσερα προσόντα τοῦ Θεοῦ συνήργησαν στό μυστήριο τῆς σωτηρίας

Μία ἄκρα ἀγαθότητα

Μία ἄκρα σοφία

Μία ἄκρα δικαιοσύνη

Καί μία ἄκρα δύναμη

Ἡ μέν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ ἐφάνη, ὅτι τό οἰκεῖον οὐ παρέβλεψε πλάσμα, συντριβέν ὑπό τοῦ διαβόλου, ἀλλά σπλαγχνισθεῖς αὐτό ἀνέπλασεν· ἡ δέ δικαιοσύνη ὅτι οὐ τυραννικῶς ἐποίησε τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεληματικῶς ὑπό τῆς ἁμαρτίας καί τοῦ διαβόλου κατεχομένου· ἡ δέ δύναμη ὅτι δέν ἠτόνησεν εἰς τό νά τελειώσει καί νά ὁλοκληρώσει τήν τοιαύτη τῶν ἀνθρώπων ἀνάπλαση καί σωτηρία²⁴.

Οἱ πιστοί μέ εὐγνωμοσύνη ὁμολογοῦν καί διακηρύττουν :

«Οὐ γάρ ἔφερες, Δέσποτα, διά σπλάχνα ἐλέους σου, θεᾶσθαι ὑπό τοῦ διαβόλου τυραννούμενον τό γένος τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἦλθες καί ἔσωσας ἡμᾶς. Ὁμολογοῦμεν τήν χάριν, κηρύττομεν τόν ἔλεον, οὐ κρύπτομεν τήν εὐεργεσίαν»²⁵.

²⁴ Μαξίμου Ὁμολογητοῦ μ' καί μα' Κεφάλαια τῆς στ' ἑκατοντάδος τῶν Θεολογικῶν, Γρηγορίου Νύσσης κγ' κεφάλαιο τοῦ Κατηχητικοῦ.

²⁵ Εὐχή τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ.

Οἱ ἀπόστολοι Ἰωάννης καί Παῦλος μέ λόγο καθαρό διακηρύσσουν τό μέγα μυστήριό τῆς Ἐκκλησίας: ὅτι «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο»²⁶ καί ὅτι «Ὁ Θεός ἐφανερώθη ἐν σαρκί»²⁷.

Μέ τήν σάρκωση τοῦ Υἱοῦ καί Θεοῦ Λόγου ἔχουμε ἀναδημιουργία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καθὼς ὑψηγορεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος :

«Οὕτω καί γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδάμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδάμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν· ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου»²⁸.

Δηλαδή : «Πραγματικά, ἔτσι διδάσκει καὶ ἡ Γραφή: Στόν Ἀδάμ, τόν πρῶτο ἄνθρωπο, δόθηκε ἡ φυσικὴ ζωή. Ἀντίθετα, στόν ἔσχατο Ἀδάμ, τό Χριστό, δόθηκε τό Πνεῦμα, καί ἔγινε πηγὴ ζωῆς. Πρῶτα ἔρχεται τὸ φυσικό, ἔπειτα τὸ πνευματικό, ὅχι τὸ ἀντίστροφο. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος προέρχεται ἀπὸ τὴ γῆ καὶ εἶναι χωματένιος ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος, προέρχεται ἀπὸ τόν οὐρανόν. Ὅπως εἶναι ὁ Ἀδάμ, πού εἶναι χωματένιος, ἔτσι εἶναι καὶ ὅσοι ἀνήκουν στόν παλιό κόσμον· κι ὅ,τι λογῆς εἶναι ὁ οὐράνιος ἄνθρωπος, ὁ Χριστός, τέτοιας λογῆς εἶναι ὅσοι περιμένουν τόν οὐράνιο κόσμον. Κι ὅπως τώρα εἴμαστε ὅμοιοι μέ τόν ἄνθρωπο πού πλάστηκε ἀπὸ γῆ, ἀργότερα θά μοιάσουμε μ' ἐκεῖνον πού ἦρθε ἀπὸ τόν οὐρανόν».

Ὅπως διδάσκουν θεολογικώτατα οἱ μεγάλοι Πατέρες πού ἐμβαθύνουν μέ τὴν δύναμη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στό μυστήριό τῆς ἐνσαρκώσεως ἡ

²⁶ Ἰωάννου α', 14.

²⁷ Πρὸς Τιμόθεον γ', 16.

²⁸ Πρὸς Κορινθίους Α', ιε', 45-49.

συγκατάβασις αὕτη τοῦ Θεοῦ Λόγου δέν προὔξენησεν εἰς αὐτόν καμμίαν ὕφεσιν καί ἐλάττωσιν, ἀλλά μάλιστα προσθήκην δόξης καί ὕψους μείζονος, καθὼς λέγει ὁ μέγας Θεσσαλονίκης Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν λόγῳ· ἐπειδὴ γάρ ὁ Θεὸς εἶνε φύσει ἀνώτατος καί ὕψιστος πάντων, καί δέν ἔχει νὰ ἀναβῇ εἰς ἀνώτερον ὕψος καί δόξαν μεγαλειτέραν, οὐδαμὸθεν ἄλλοθεν ἡδύνατο νὰ δοξασθῇ καί νὰ ὑψωθῇ, εἰμὴ ἀπὸ τῶν κάτω, ἥτοι ἀπὸ τό νὰ συγκαταβῇ, καί νὰ συνταπεινωθῇ μετὰ τῷ ἑαυτοῦ κτισμάτων· δόξα γάρ τοῦ ὑψηλοῦ ἢ πρὸς τὰ ταπεινά συγκατάβασις· διὰ νὰ δείξῃ καί εἰς αὐτά, ἅτινα ἀπὸ τοῦ πόθου τοῦ ὕψους καί τῃς δόξης ἐφθάρησαν, ὁδὸν ἀρίστης ὑψώσεως, καί δόξης ἀληθοῦς τὴν ταπείνωσιν. Ὅθεν ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου, τὰ βρεφικά του σπάργανα, ἡ ἐν φάτνῃ ἀνάκλισίς του, ὁ ταπεινώτατος νιπτήρ τῶν ποδῶν τῶν μαθητῶν του, ὁ ἄτιμος θάνατος τοῦ σταυροῦ του, ἡ ἐν τάφῳ κατάθεσίς τους, ἡ εἰς ᾄδου κάθοδος, καί ἀπλῶς ὅλα τὰ ταπεινά ἔργα, καί πάθη, ἅπερ ἐνήργησε, καί ὑπέμεινεν ἐπὶ τῆς γῆς, εἶνε τόσον ἔνδοξα, καί τόσον ὑψηλά, ὅσον δέν εἶνε ὑψηλὸς καί ἔνδοξος ὁ οὐρανός, καί αἱ ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπερκόσμιαι Δυνάμεις.

Τροπάριον.

«Σὺ δυσμενῇ ὄντα με λίαν ἠγάπησας, σὺ κενώσῃ ξένη καταβέβηκας ἐπὶ τῆς γῆς, εὐσπλαγχνε Σωτήρ, τῆς ἐσχατιᾶς μου τὴν ὕβριν μὴ ἀνηνάμενος καὶ μείνας ἐν τῷ ὕψει τῆς ἀφράστου σου δόξης τὸν πρὶν ἠτιμωμένον ἐδόξασας».

Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Τροπάριον τῆς δ' Ὠδῆς τοῦ Ἀναστάσιμου Κανόνα τοῦ πλαγίου δ'.

Ἑρμηνεία ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Ζωναρᾶ

«Ὁ Θεὸς πᾶσαν τὴν κτίσιν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος παραγαγών, οὐδὲν τῆς ἑαυτοῦ συνέσεως καὶ σοφίας ἀπᾷδον ἐποίησεν: διὸ καὶ ἐφ' ἑκάστου τῶν γινομένων ἔλεγεν, ὅτι καλόν, καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὰ πάντα ὅσα ἐποίησε: καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν, ὡς φησὶ Γρηγόριος, ἐπεὶ τὰ πρῶτα καλοῦ εἶχεν αὐτῷ: δεύτερον ἐννοεῖ κόσμον ὑλικὸν καὶ ὁρώμενον, καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ ἐξ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ τῶν ἐν μέσῳ σύστημά τε καὶ σύγκριμα: τοιαῦτα δὲ πάντα παραγαγών ὁ ἀριστοτέχνης θεὸς ἡγάπα τούτων ὡς δημιουργός, διαφερόντως δὲ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι καὶ διάφορος ἢ τούτου δημιουργία πρὸς τὰ λοιπά. Τὰ μὲν γὰρ λόγῳ παρήχθησαν, ὁ δὲ καὶ αὐτουργίας ἡξίωτο καὶ κατ' εἰκόνα ἐπλάσθη Θεοῦ, διὰ τὸν λόγον καὶ τὸ νοερὸν τῆς ψυχῆς, καὶ ὅτι δι' ἐνὸς αὐτοῦ πᾶσα ἡ δημιουργικὴ δύναμις δείκνυται τοῦ Θεοῦ, τῶν νοητῶν ὁμοῦ καὶ τῶν αἰσθητῶν, ἀμφοτέρων γὰρ μετέχει ὁ ἄνθρωπος, διὰ τῆς νοερᾶς ψυχῆς καὶ τοῦ αἰσθητοῦ σώματος· οὕτω τὸν ἄνθρωπον ἀγαπήσας ὁ Θεὸς ἀνῆκεν αὐτῷ τὸν παράδεισον, ἀλλὰ παρέβη τὴν ἐντολὴν καὶ ἐξεβλήθη αὐτοῦ, καὶ θάνατον κατεχρίθη, εἴτα πληθυνθέντες οἱ ἄνθρωποι χυδαῖοι ἐγένοντο καὶ τὸν Θεὸν καταλιπόντες ἑαυτοὺς Θεοὺς ἀνεπλάσαντο, καὶ οὕτω τὴν ἔχθραν εἵλοντο τὴν πρὸς τὸν Θεόν. Διὸ καὶ ὁ μελωδὸς φησί: σὺ δυσμενῆ ὄντα με λίαν ἡγάπησας: δυσμενῆς δὲ τῷ Θεῷ ὁ ἄνθρωπος, οὐχ ὡς τοῦ Θεοῦ ἐχθραίνοντος αὐτῷ, κἂν ἥμαρτεν, κἂν ἀπέστη τῆς λατρείας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ οὕτως ὁ Θεὸς ᾧ κτεῖρεν αὐτὸν καὶ ἐκήδετο, καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἐζητεῖ αὐτοῦ. Ὡς δὲ τοῦ ἀνθρώπου δυσμενῶς διαχειμένου πρὸς τὸν Θεόν, καὶ τῆς αὐτοῦ δουλείας ἀφηνιάσαντος, εἰώθασι γὰρ οἱ τοὺς οἰκείους δεσπότας φεύγοντες ὡς ἐχθροῖς ἐκείνοις προσφέρεσθαι. Τὸ δὲ λίαν προσκείμενον δηλοῖ ὅτι πλέον ἢ πρότερον μὲ ἡγάπησας: τότε γὰρ μὲν τῶν σῶν μοι μετέδωκας ἀγαθῶν, τῆς ἐμῆς δὲ εἵληφας ἀθλιότητος, θεὶς καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν σοὺ ὑπὲρ ἐμοῦ. Διὰ τοῦτο φησὶν ὁ μελωδός: σὺ κενώσει ξένη καταβέβηκας καὶ τὰ ἐξῆς. Τὸ δὲ τῆς κενώσεως ὄνομα ὁ Ἀπόστολος φησὶ περὶ τοῦ Χριστοῦ «ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών» Κένωσιν τὴν ταπείνωσιν

καὶ τὴν συγκατάβασιν ὀνομάζων: ξένην δὲ εἶπεν ὁ μελωδός, ὅτι βασιλεὺς ταπεινούμενος καὶ ιδιώτου σχῆμα λαμβάνων διὰ σωτηρίαν τῶν ὑπηκόων, ἐν ὧσιν ιδιωτεύει, τῶν βασιλικῶν οὐ μετέχει σχημάτων καὶ τῶν βασιλείων ἐξίσταται, ὁ δὲ Χριστὸς καὶ τὴν ἡμετέραν ὑπέδου μορφὴν καὶ διέτριβεν ἐν τῇ γῇ ταῦτα γὰρ ἐσχατιὰν εἶπεν ὁ μελωδός, ὡς τελείαν οὖσαν τοῦ κόσμου ἀρχὴν γὰρ ὁ οὐρανός, καὶ οὔτε τὸ εἶναι Υἱὸς Θεοῦ καὶ βασιλεὺς ἀπεβάλλετο οὔτε τῶν οὐρανῶν ἐξέστη· τοῦτο δὲ πρὸς τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν, πρὸς δὲ τὴν Θεότητα οὐ ξένην, πανταχοῦ γὰρ ἐστὶν ὁ Θεός, ὃς ὧν ἐν ὕψει δόξης ἀφάτου εἰς τὸν ἔσχατον καὶ ἄτιμον τόπον τοῦτον γενέσθαι οὐ παρητήσατο, οὐδ' ἀπηνήνατο συγκαταβῆναι εἰς τὴν τῆς ἐσχατιᾶς ὕβριν. Ἐπλάσθη μὲν γὰρ παρ' αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐντίμως ἐν τῷ παραδείσῳ διῆγεν: ἀπερρίφη δὲ ἐξ ἁμαρτίας εἰς τὴν ἐσχατιάν, ὅπερ ὕβρις αὐτῷ ἦν' καὶ αὐτόθι ἀπορριφεὶς τῆς ἐν Παραδείσῳ διαγωγῆς καὶ τῆς τιμῆς ἐκπεσὼν ὁ ἐλεήμων Θεὸς ἀνεκαλέσατο, ἐν τῷ ὕψει τῆς ἀφράστου σου δόξης τὸν πρὶν ἡτιμωμένον ἐδόξασας»²⁹.

Ὁ Θεὸς «ἐφανερώθη ἐν σαρκί». Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ μεγαλύτερο γεγονός ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὅλων τῶν αἰώνων. Καὶ τοῦτο εἶναι ρίζα ὅλων ὧσιν μετέπειτα ἐπακολούθησαν σωτηριωδῶν θείων ἐπεμβάσεων διὰ τῶν ὁποίων ὁ Θεὸς ἀπειργάσθη τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ κατὰ συνέπεια ὅλης τῆς δημιουργίας. Καὶ καθὼς ἡ πτώσις τοῦ ἀνθρώπου συμπαρέσυρε στήν καταστροφή ὅλη τὴν κτίσιν ἔτσι καὶ ἡ ἀνόρθωσις αὐτοῦ θά συμπαράσῃ στήν καὶνότητα ὅλη τὴν δημιουργία.

Ἡ ἔνσαρκος αὕτη οἰκονομία τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ συγκατάβασις ὑπερβαίνει τὴν δημιουργίαν ὅλων τῶν ἀγγέλων, ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὅλων τῶν φυτῶν, τῶν ζώων, τῶν στοιχείων, καὶ ἀπλῶς ὅλου τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου,

²⁹ Ἰωάννου Ζωναρᾶ, Ἑρμηνεία τῶν Ἀναστασίμων Κανόνων τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ (Δημοσιεύθηκε τὸ πρῶτον στό Τριμηνιαῖο Ἀγιορείτικο περιοδικό «Ο ΑΘΩΣ» τεύχος Α', 1920 σ.1-254), ἔκδοσις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ σσ. 243-245.

καὶ νοητοῦ, καὶ νὰ μὴ γείνη ἔξω ἑαυτοῦ ἀπὸ τῆς ἡδονῆς καὶ χαρᾶς; καὶ γὰρ οὕτως ἔχει ἡ ἀλήθεια, καθὼς τὸ βεβαιοῖ τὸ τῶν λόγων βασίλειον: «Μεγίστην ἀπόδειξιν δυνάμεως ἔχει τὸ δυνηθῆναι Θεὸν ἐν ἀνθρώπου φύσει γενέσθαι: οὐ γὰρ τοτοῦτον οὐρανοῦ καὶ γῆς σύστασις, καὶ θαλάσσης, καὶ ἀέρος, καὶ τῶν μεγίστων στοιχείων ἡ γένεσις, καὶ εἴ τι ὑπερκόσμιον νοεῖται, καὶ εἴ τι καταχθόνιον, τὴν δύναμιν παρίστησι τοῦ Θεοῦ Λόγου, ὅσον ἡ περὶ τὴν ἐνανθρώπησιν οἰκονομία, καὶ ἡ πρὸς τὸ ταπεινὸν καὶ ἀσθενὲς τῆς ἀνθρωπότητος συγκατάβασις»³⁰.

Ὁ ἀδελφός τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ὁ θεῖος Νύσσης Γρογόριος ποροσθέτει τὴν αἰτία γιὰ τὴν ὁποία ἡ ἔνσαρκος οἰκονομία ὑπερβαίνει τὴν δημιουργία ὅλων τῶν κτισμάτων, ἐπειδὴ ἐκείνη μὲν εἶναι κατὰ φύσιν, αὐτὴ δὲ ὑπὲρ φύσιν : «Τὸ μὲν γὰρ μέγα τι καὶ ὑψηλὸν ἐξεργασθῆναι παρὰ τῆς θείας δυνάμεως κατὰ φύσιν πῶς ἐστὶ καὶ ἀκόλουθον. καὶ οὐκ ἂν τινα ξενισμὸν ἐπάγοι τῇ ἀκοῇ τὸ λέγειν πᾶσαν τὴν ἐν τῷ κόσμῳ κτίσιν καὶ πᾶν ὃ τι περ ἔξω τῶν φαινομένων καταλαμβάνεται, ἐν τῇ δυνάμει τοῦ θεοῦ συστήναι, αὐτοῦ τοῦ θελήματος πρὸς τὸ δοκοῦν οὐσιωθέντος. ἡ δὲ πρὸς τὸ ταπεινὸν κἀθοδος περιουσία τίς ἐστὶ τῆς δυνάμεως οὐδὲν ἐν τοῖς παρὰ φύσιν κωλυομένης. ὥς γὰρ ἴδιόν ἐστὶ τῆς τοῦ πυρὸς οὐσίας ἡ ἐπὶ τὸ ἄνω φορά, καὶ οὐκ ἂν τις θαύματος ἄξιον ἐπὶ τῆς φλογὸς ἡγήσαιτο τὸ φυσικῶς ἐνεργούμενον· εἰ δὲ ῥέουσιν ἐπὶ τὸ κάτω καθ' ὁμοιότητα τῶν ἐμβριθῶν σωμάτων ἴδοι τὴν φλόγα, τὸ τοιοῦτον ἐν θαύματι ποιεῖται, πῶς τὸ πῦρ καὶ διαμένει πῦρ ὃν καὶ ἐν τῷ τρόπῳ τῆς κινήσεως ἐκβαίνει τὴν φύσιν, ἐπὶ τὸ κάτω φερόμενον· οὕτως καὶ τὴν θείαν τε καὶ ὑπερέχουσιν δύναμιν οὐκ οὐρανῶν μεγέθη καὶ φωστήρων αὐγαὶ καὶ ἡ τοῦ παντὸς διακόσμησις καὶ ἡ διηνεκὴς τῶν ὄντων οἰκονομία τοσοῦτον ὅσον ἡ ἐπὶ τὸ

³⁰ Ἑρμηνεία εἰς τοὺς Ψαλμούς (μδ'), PG 29, 400.

ἀσθενὲς τῆς φύσεως ἡμῶν συγκατάβασις δείκνυσι, πῶς τὸ ὑψηλόν, ἐν τῷ ταπεινῷ γενόμενον, καὶ ἐν τῷ ταπεινῷ καθορᾶται καὶ οὐ καταβαίνει τοῦ ὕψους, πῶς θεότης ἀνθρωπίνη συμπλακεῖσα φύσει καὶ τοῦτο γίνεται καὶ ἐκεῖνό ἐστιν»³¹.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀντιπαραθέτει τίς συνέπειες τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος μέ τό ὅποῖο ὅλοι οἱ ἄνθρωποι κατεστάθησαν ἔνοχοι πρὸς τοὺς καρπούς τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μέ τό μυστήριον τῆς ἐνσαρκώσεως καί κυρίως μέ τό θάνατον καί τήν ἀνάστασίν Του.

«Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὃς ἐστὶ τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα.

εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἐνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσεῖαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἐνός Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτω καὶ δι' ἐνός δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς

³¹ Γρηγορίου Νύσσης, Μέγας Κατηχητικός, κεφάλαιο κδ', PG 45, 64CD.

παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἀμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἀμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν»³².

Δηλαδή : «Μέσω ἐνὸς ἀνθρώπου μπῆκε στὸν κόσμον ἡ ἀμαρτία καὶ μέσω τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος. Ἔτσι ἐξαπλώθηκε ὁ θάνατος σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, γιατί ὅλοι ἀμάρτησαν. Ἡ ἀμαρτία ὑπῆρχε στὸν κόσμον καὶ πρὶν νὰ δοθεῖ ὁ νόμος, χωρὶς ὅμως τὸ νόμο δὲ μποροῦσε νὰ θεωρηθεῖ ὡς ἀμαρτία ἡ παράβασις τῶν ἐντολῶν του. Ὡστόσο, ὁ θάνατος κυριάρχησε σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ ὡς τὸ Μωυσῆ, ἀκόμα καὶ σ' αὐτοὺς ποὺ δὲν ἀμάρτησαν ὅπως ὁ Ἀδὰμ, ποὺ παράκουσε μία ρητὴ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀδὰμ ἦταν προτύπωση τοῦ μελλοντικοῦ γενάρχη. Ἡ χάρις ὅμως τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἔφερε ὁ Χριστός, δὲ συγκρίνεται μέ τὴν παράβασις τοῦ Ἀδὰμ. Γιατί ἐάν ἡ παράβασις ἐνὸς ἀνθρώπου εἶχε σὰν συνέπεια τὸ θάνατο ὅλων, πολὺ περισσότερο ἡ χάρις ποὺ μᾶς δώρισε, ἡ πλούσια δωρεὰ τῆς χάριτος ποὺ ἔφερε στὸν κόσμον ὁ ἕνας ἄνθρωπος, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, πλημμύρισε ὅλη ἡ ἀνθρωπότητα. Δὲ συγκρίνεται ἡ πλούσια δωρεὰ τοῦ Χριστοῦ μέ τὸ κακὸ ποὺ ἔκανε ἡ ἀμαρτία ἐνὸς ἀνθρώπου. Γιατί ἡ ἀπόφασις γιὰ τὸ ἕνα παράπτωμα ἦταν καταδικαστικὴ, ἐνῶ ἡ χαριστικὴ πράξις γιὰ τὰ πολλὰ παραπτώματα ὡδήγησε στὴν ἀθώωση. Ἐφτασε, λοιπόν, τὸ παράπτωμα ἐνὸς ἀνθρώπου γιὰ νὰ κυριαρχήσῃ ὁ θάνατος σ' ὅλον τὸν κόσμον, ἐξαιτίας ἐνὸς ἀνθρώπου. Τὸ ἴδιο, κι ἀκόμα περισσότερο, ὁ ἕνας Ἰησοῦς Χριστός θὰ γίνῃ ἡ αἰτία νὰ κυριαρχήσουν μέσα στὴν ἀληθινὴ ζωὴ ὅσοι ἀποδέχονται τὴν ἁφθονὴ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ δωρεὰ τῆς λυτρώσεως. Τὸ συμπέρασμα εἶναι πὼς, ὅπως τὸ ἕνα παράπτωμα ἔγινε αἰτία καταδίκης ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἔτσι καὶ τὸ

³² Πρὸς Ῥωμαίους ε', 12-21.

σωτήριο ἔργο ἔγινε αἰτία σωτηρίας καί ζωῆς γιά ὅλους τους ἀνθρώπους. Κι ὅπως ἡ παρακοή τοῦ ἐνός ἀνθρώπου ἔκανε ὅλη τήν ἀνθρωπότητα ἀμαρτωλή, ἔτσι καί μέ τήν ὑπακοή τοῦ ἐνός θά ἀναγνωριστοῦν ὅλοι δίκαιοι ἀπό τό Θεό. Ἀνάμεσα στούς δύο γενάρχες μπῆκε στό μεταξύ ὁ νόμος, γιά νά φανοῦν πόσο πολλά ἦταν τά ἀνθρώπινα παραπτώματα. Κι ὅπου ἡ ἀμαρτία φάνηκε στό ἀληθινά τρομακτικό της μέγεθος, ἐκεῖ ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ τήν ὑπερέκλυψε μέ τό παραπάνω. Ὅπως μέ τό ὄπλο τοῦ θανάτου κυριάρχησε στόν κόσμο ἡ ἀμαρτία, ἔτσι θά κυριαρχήσει καί ἡ χάρη μέ τή σωτηρία, πού ὁδηγεῖ στήν αἰώνια ζωή μέσω τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου μας».

Ὁ ἴδιος Ἀπόστολος διδάσκει, ὅτι ἡ ἀνόρθωση τοῦ ἀνθρωπίνου γένους θά ἐπιφέρει τήν ἀπελευθέρωση τῆς κτίσεως ἀπό τήν φθορά

«Ἡ γάρ ἀποκαταδοκία τῆς κτίσεως τήν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται. τῇ γάρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλά διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. οἶδαμεν γάρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν»³³

Δηλαδή : «Γιατί ὅλη ἡ κτίση προσμένει μέ λαχτάρα πότε θά φανερωθεῖ ἡ δόξα τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ. Ξέρετε, βέβαια, πώς ἡ κτίση ὑποτάχθηκε κι αὐτὴ στή φθορά, ὄχι γιατί ἔφταιγε ἀλλὰ γιατί ἔτσι θέλησε αὐτός πού τήν ὑπέταξε. Ἔχει ὅμως πάντοτε τήν ἐλπίδα, κι αὐτὴ ἀκόμα ἡ κτίση, πώς θ' ἀπελευθερωθεῖ ἀπὸ τήν ὑποδούλωσή της στή φθορά, καί θά μετάσχει στήν ἐλευθερία πού θ' ἀπολαμβάνουν τά δοξασμένα παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. Ξέρουμε καλά ὅτι ὡς τώρα ὅλη ἡ κτίση στενάζει καί κραυγάζει ἀπὸ πόνο, σάν τήν ἐτοιμόγεννη γυναῖκα»

³³ Πρὸς Ρωμαίους η', 19-22.

β'. Ἡ ἐκπλήρωση

Ἡ ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ ὅτι θά κατοικήσει ἐντός μας ἐκπληρώθηκε μέ τήν σάρκωση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ καί πραγματοποιεῖται συνεχῶς γιά τόν καθένα πιστό στήν Ἐκκλησία:

«Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλῆρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν»³⁴.

γ'. Τὸ ἀποτέλεσμα

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρει καί τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς εὐεργεσίας τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

«Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι»³⁵.

δ'. Ἡ διακονία μας

Ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου. Ὁ ἀπόστολος συναισθανόταν ὅτι ὅσα εἶχαν ἀποκαλυφθεῖ σ' αὐτόν δέν ἦσαν μόνο γιά τόν ἑαυτό του, ἀλλὰ γιά ὅλους. Γι' αὐτό, θεωροῦσε πάντοτε τόν ἑαυτό τοῦ ὡς οἰκονόμο τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ. Αὐτό σημαίνει καί ἡ δήλωσή του ὅτι ἦταν χρεώστης σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους γιά χάρη τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖνο πού τοῦ δόθηκε ἦταν ὡς παρακαταθήκη γιά ὅλους τοὺς ἄλλους. Αὐτὴ εἶναι καί ἡ δική μας ἀποστολή καί εὐθύνη. Φρόντισε νά μή

³⁴ Πρὸς Γαλάτας δ', 4.

³⁵ Πρὸς Τίτον β', 11-12.

λογαριάζεις τίποτε απ' όσα κατέχεις ή ξέρεις, ως δικά σου, νά τά θεωρείς όλα σάν ιερή παρακαταθήκη.

Ή έξάσκηση τής οίκονομίας του. - «Νά κηρύξω στους Έθνικούς τόν άνεξιχνίαστο πλοῦτο τοῦ Χριστοῦ, καί νά κάνω όλους τους ανθρώπους νά Τόν γνωρίσουν». Δέν εἶναι αρκετό νά διακηρύττουμε, όπως θά ἔκανε ἕνας ντελάλης, πρέπει νά ἔχουμε ὑπομονή μέ τους βραδύνους, ἐκθέτοντας, ἐξηγώντας καί ἐπιμένοντας, ώσότου τούς κάνουμε νά δοῦν τί Σωτήρας εἶναι αὐτός πού σαρκώθηκε γιά ἐμᾶς.

Κατά τόν ἀπόστολο Παῦλο ὁ Ποιμένας ἐργάζεται γιά νά γεννηθεῖ ὁ Χριστός στήν καρδιά τοῦ πιστοῦ μέ τά μυστήρια.

δ'. «Ὡδίνω, ἄχρις οὔ μορφωθῇ Χριστός ἐν ὑμῖν » (Πρός Γαλάτας δ', 19).

Ή περίοδος τῶν ἐορτῶν τοῦ ἁγίου Δωδεκαημέρου ἀποτελεῖ περίοδο ἐντονωτέρας πνευματικῆς καλλιέργειας. Ή Ἐκκλησία γεννᾷ τά τέκνα τοῦ Θεοῦ πού θά ἀποκτήσουν τήν ἐσωτερική μόρφωση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γιά νά ἀποκαλεῖ ὁ ἀπόστολος τήν φροντίδα γιά τήν πρόοδο τῶν μαθητῶν του «ὠδῖνες» σημαίνει ὅτι αὐτή δέν πραγματοποιεῖται χωρίς κόπο καί μόχθο. Τό ἀποτέλεσμα τοῦ κόπου μας εἶναι νά ἀναδειχθοῦν ἀπό τήν ποιμαντική μας ψυχές μέ τόν χαρακτήρα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΜΕΡΟΣ Β΄

Στὸ δεύτερο μέρος θὰ ἀναφερθοῦμε στοὺς δύο ἄλλους ἄξονες τῆς προετοιμασίας μας γιὰ τὴν Δεσποτικὴ ἐορτή, ἥτοι τῆς ὁργανώσεως τῆς δημοσίας κοινῆς προσευχῆς στὴν Ἑνορία καὶ τῆς ποιμαντικῆς φροντίδας πρὸς τοὺς πιστούς.

1. Ὁργάνωση τῆς δημοσίας κοινῆς προσευχῆς

α΄. Οἱ Ἱερές Ἀκολουθίες

«Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω»

(Πρὸς Κορινθίους Α΄ ιδ΄, 40)

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι προσευχομένη κοινότητα. Οἱ πιστοὶ συνέρχονται, συγκεντρώνονται στοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς γιὰ νὰ λατρεύσουν τὸν Θεό. Γι' αὐτό καὶ οἱ Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας θέσπισαν τὶς Ἱερές Ἀκολουθίες καὶ διεμόρφωσαν τὸν τρόπο διεξαγωγῆς τους. Ἦδη ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἔθεσε τὸν βασικότατο

κανόνα ἐπιτελέσεως τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ «*Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω*» (πρὸς Κορινθίους Α΄ ιδ΄, 40). Αὐτὸ σημαίνει ὅτι οἱ Ἱερὲς Ἀκολουθίες πρέπει νὰ τελοῦνται σύμφωνα μὲ τὸ ἥθος τῆς πνευματικότητος ποὺ διδάσκει τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο μὲ ταπείνωση, μὲ εὐλάβεια, ἐφαρμόζοντας τὴν τάξη, ὅπως ἔχει διαμορφωθεῖ καὶ παροδοθεῖ μέχρι τὶς ἡμέρες μας. Τὸ περιεχόμενο τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν διέπεται ἀπὸ τὸν κανόνα: δοξολογία - εὐχαριστία - δεση. Ὅλες οἱ προσευχὲς μας περιέχουν αὐτὰ τὰ τρία στοιχεῖα δοξολογία τοῦ Θεοῦ, ποὺ πρέπει νὰ γίνεται «*μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας*» (πρὸς Ἑβραίους ιβ΄ 28), εὐχαριστία γιὰ τὶς ἐνέργειές Του «*ὕπὲρ ὧν ἴσμεν καὶ ὧν οὐκ ἴσμεν*», καὶ στήν ἰκεσία «*Σέ ὑμνοῦμεν, Σέ εὐλογοῦμεν, Σοὶ εὐχαριστοῦμεν Κύριε καὶ δεόμεθα σου ὁ Θεὸς ἡμῶν*» καθὼς καὶ στήν δέηση γιὰ τὰ αἰτήματά μας πρέπει νὰ προηγούνται τὰ πνευματικὰ καὶ νὰ ἀκολουθοῦν τὰ βιοτικά, στὰ ὁποῖα δὲν πρέπει νὰ συμπεριλαμβάνονται χαμερπῆ, ἐφάμαρτα καὶ αὐτονόητα κατὰ τὴ διακήρυξη τοῦ Κυρίου «*προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν*» (Ματθαίου στ΄, 7-8) καὶ τὴν προτροπὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου «*τὰ ἄνω φρονεῖτε, τὰ ἄνω ζητεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς*» (Πρὸς Κολασσαεῖς γ΄, 2).

Τὸ «*Τυπικόν*» τῆς Ἐκκλησίας ἔχει καθορίσει καὶ τὴν «*τάξη*» μὲ τὴν ὁποία θὰ τελεσθοῦν οἱ Ἱερὲς Ἀκολουθίες, ποὺ πρέπει νὰ σέβονται καὶ νὰ τηροῦν οἱ πάντες Ἱερεῖς, Ἱεροψάλτες καὶ λοιπὰ στελέχη.

Στὴν συνέχεια δίνουμε ἰδιαίτερες ὁδηγίες γιὰ τὴν τέλεση τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῶν ἑορτῶν τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου.

Ἰδιαίτερος ἐπισημαίνουμε ὅτι στήν Ἱερὰ Μητρόπολή μας τὰ Χριστούγεννα τελοῦμε δύο θεῖες Λειτουργίες λόγῳ τοῦ πολυπληθοῦς τῶν

Ἐνοριῶν μας, τοῦ ἀστικοῦ χαρακτήρα τους καὶ τοῦ ρυθμοῦ ἢ τοῦ προγράμματος τῆς ζωῆς τῶν πιστῶν, χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν παράδοσή μας, δίνουμε τὴν δυνατότητα μὲ αὐτὲς τὶς διευθετήσεις σ' ὅσους δυσκολεύονται, νὰ φιλοτιμηθοῦν νὰ συμμετάσχουν στὴν ἐορταστικὴ εὐχαριστηριακὴ σύναξη τῶν πιστῶν.

Σημειώνουμε ἐπεξηγηματικὰ τὸν λόγο γιὰ τὸν ὁποῖο ὀρίσθηκε ἡ Θεία Λειτουργία τῶν Χριστουγέννων νὰ τελεῖται πρὶν τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου. Ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀποσκοποῦσε στὴν καταπολέμηση τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τῆς προσκυνήσεως τοῦ ἡλίου ὡς Θεοῦ, εἰσήγαγε τὴν ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων γιὰ νὰ λατρεύεται καὶ νὰ προσκυνεῖται ὁ νοητὸς Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης (Μαλαχίου δ' 2), δηλαδὴ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Ὁποῖος προϋπῆρχε τῆς δημιουργίας τοῦ κτιστοῦ ἡλίου. Ὁ κτιστὸς ἡλιος εἶναι δημιούργημα τοῦ Ἀκτίστου Ἥλιου, ὁ Ὁποῖος ὑπῆρχε προαιώνια. Γι' αὐτὸ ἡ Θεία Λειτουργία τελεῖται πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ κτιστοῦ ἡλίου.

Ἐνῶ διασώζουμε τὴν βαθύτατη ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὴν προαιώνια ὕπαρξη τοῦ Θεοῦ Λόγου, συγκαταβαίνουμε καὶ στὴν ἀδυναμία ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀδυνατοῦν νὰ προσέλθουν «σκοτίας ἔτι οὔσης» στὴν Θεία Λειτουργία, τελοῦντες τὴν δεύτερη Θεία Λειτουργία.

Ὅπως ὁ Θεὸς μὲ τὸν λόγο Του «γεννηθῆτω φῶς» διέταμε τὸ πρωτόγονο χάος καὶ σκότος, ἔτσι μὲ τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ Του, ὁ Ὁποῖος εἶναι τὸ «φῶς τὸ ἀληθινὸ, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» (Ἰωάννου α' 9) φώτισε καὶ ἔλαμψε μὲ τὴν θεογνωσίᾳ τὶς καρδιὲς καὶ τὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ἀποστολικὸ: «Ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκοτῶν φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (πρὸς Κορινθίους Β' δ' 6).

Χριστούγεννα 25η Δεκεμβρίου 2019

Ἡ Ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων τελεῖται φέτος σὲ ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος Τετάρτη.

Τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων Τρίτη 24/12/2019 θὰ τελεσθοῦν δύο (2) θεῖες Λειτουργίες σύμφωνα μέ τίς ἐν συνεχείᾳ ὁδηγίες :

α΄. Ἡ πρώτη μέ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου τῆς Τρίτης 24^{ης} καί θεία Λειτουργία ὥρα 5-7π.μ.

β΄. Ἡ δεύτερη μέ τίς Μεγάλες καί Βασιλικές Ἵνρες τῶν Χριστουγέννων καί τόν Μεγάλον Ἑσπερινόν τῶν Χριστουγέννων μετὰ θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ὥρα 7-9.30 π.μ.

γ΄. Στὸν Μητροπολικὸ Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἀγίου Νικολάου Καισαριανῆς, θὰ τελεσθεῖ ἡ καθιερωμένη Ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ, μέ τὴν συμμετοχὴ ὅλων τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας, Πρεσβυτέρων καί Διακόνων. Ὁμιλητὴ ὀρίζουμε τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Μακάριο Παναγόπουλο, Ἱεροκέρυκα.

δ΄. Ἀνήμερα τὰ Χριστούγεννα 25/12/2019 θὰ τελεσθοῦν δύο θεῖες Λειτουργίες.

Ἡ πρώτη, ὅπως προβλέπεται ἀπὸ τό Τυπικόν 5-8.30π.μ. καί ἡ δεύτερη 9-10.30π.μ.

Πρωτοχρονιά 1ῆ Ἰανουαρίου 2020

Τὴν Πρωτοχρονιά, 1.1.2020 μετὰ τὴν θεία Λειτουργία θὰ τελεσθεῖ ἡ Δοξολογία γιὰ τὴν εἴσοδον μας στό νέο ἔτος καί ἡ ἐγκατάσταση τῶν νέων Ἐκκλησιαστικῶν Συμβούλων. Ἡ παρουσίαση τῶν νέων Ἐκκλησιαστικῶν Συμβούλων νά γίνῃ μετὰ τὴν Πρωτοχρονιάτικη Θεία Λειτουργία ἐπίσημα μέ

ἀναφορά τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου στά πρόσωπα πού ἀναλαμβάνουν αὐτήν τήν τιμητική καί ἄμισθη ἐκκλησιαστική διακονία.

Στήν συνέχεια, ὅπως συνηθίζεται ἀπό τῆς συστάσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως (1974), θά κόψουμε στόν Μητροπολιτικό Ἱερὸ Ναὸ στίς 12 τὸ μεσημέρι τὴν Βασιλόπιτα γιὰ νὰ ἀπευθύνουμε τὶς πατρικὲς εὐχὲς μας στοὺς Κληρικοὺς καὶ στίς οἰκογένειές τους, στοὺς Ὑπάρχοντες τῶν πόλεων μας, στὰ στελέχη τῶν Ἑνοριῶν, στοὺς διάφορους τομεῖς τῆς διακονίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας καὶ σ' ὅλους τοὺς πιστοὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως πού θὰ προσέλθουν.

Ὅφείλετε ἐπομένως ὁ καθένας ὑπεύθυνος νὰ ἐνημερώσει τοὺς ἄμεσους συνεργάτες του καὶ νὰ προσέλθουν στὴν ἐορταστικὴ ἐκδήλωση.

*

Θεοφάνεια 6η Ἰανουαρίου 2020

Ἐπειδὴ ἡ ἐορτὴ τῶν Θεοφανείων τελεῖται ἐφέτος σὲ ἡμέρα τῆς Ἑβδομάδος Δευτέρα τὸ *Τυπικὸ* τῆς Ἐκκλησίας μας προβλέπει τὰ ἐν συνεχείᾳ:

α'. Τὴν Παρασκευὴ 3.1.2020 θὰ τελεσθοῦν ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου τῆς 3^{ης} Ἰανουαρίου καὶ οἱ Μεγάλαι καὶ Βασιλικὲς Ὡραι τῶν Θεοφανείων χωρὶς θεία Λειτουργία.

β'. Τὴν Κυριακὴ 5.1.2020 παραμονὴ τῶν Θεοφανείων θὰ τελεσθεῖ ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου καὶ ἡ θεία Λειτουργία τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, καθὼς καὶ ἡ Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ.

Κατὰ τὴν παραμονὴ 5.1.2020 τῆς ἐορτῆς τῶν Θεοφανείων, ὅπως συνηθίζεται, θὰ ἐξέλθετε νὰ ἐπισκεφθεῖτε τὶς οἰκίαι γιὰ νὰ τὶς ἀγιάσετε. Προτρέπουμε ὅλους νὰ μὴ ραθυμήσετε, νὰ μὴν ἀθυμήσετε, ἀλλὰ νὰ ἀνταποκριθῆτε στὴν ὑποχρέωση αὐτὴ ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν θὰ σᾶς δώσουν φιλοδώρημα. Δῶρο στοὺς πιστοὺς εἶναι ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ φωτισμός.

γ'. Τό ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς θά τελεσθεῖ στίς Ἑνορίες ἡ Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς.

Στὴν Ἱερὰ Μητρόπολή μας θά τελέσουμε τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ, σύμφωνα μέ τό Τυπικό, εἰδικῶς στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου Καισαριανῆς στίς 6 μ. μ. στὸν ὁποῖο θά προσέλθετε ἅπαντες, Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι. Ὁμιλητὴ ὀρίζουμε τὸν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρεσβύτερο κ. Χρῆστο Μπάρδη, Ἐφημέριο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος Βύρωνος.

δ'. Τὴν Δευτέρα 6.1.2019 ἡμέρα ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων θά τελεσθεῖ ἡ θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ ἡ τέλεση τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ.

Ἐνημερωθεῖτε ἀπὸ τό ἔντυπο τοῦ Προγράμματος τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν ποὺ ἐκτύπωσε ἡ Ἱερὰ Μητρόπολή μας γιὰ τίς ὥρες.

β'. Κατάρτιση τῶν Συνεργατῶν

Γιὰ τὴν τέλεση τῆς θείας λατρείας εἶναι ἀναγκαῖοι καὶ οἱ Συνεργάτες ποὺ διακονοῦν στὸν Ἱερὸ Ναό, ὁ καθένας γιὰ τὴν ἐργασία του.

Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ διδάξετε ὅλους τοὺς Συνεργάτες σας στὴν Ἑνορία πῶς πρέπει νὰ ἀσκοῦν τὴν διακονία τους, ὅπως προτρέπει ὁ ἀπόστολος Παῦλος: *«Νὰ συμπεριφέρεται κανεὶς στὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὁ στύλος καὶ τὸ θεμέλιο τῆς ἀλήθειας»* (πρὸς Τιμόθεον Α' γ' 15).

Ἱεροψάλτες

Πρῶτοι Συνεργάτες, οἱ Ἱεροψάλτες στοὺς ὁποίους πρέπει νὰ συστήσετε νὰ τηροῦν τίς διατάξεις τοῦ Τυπικοῦ, νὰ μὴ αὐθαιρετοῦν, νὰ μὴ χρησιμοποιοῦν τὸ ἀναλόγιο γιὰ νὰ προβληθοῦν, ἀλλὰ μέ ταπείνωση καὶ συναίσθηση τῆς

παρουσίας τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπιτελοῦν τὴν διακονία τους γιὰ νὰ «*λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαθείας*» (πρὸς Ἑβραίους ιβ' 28).

Οἱ Ἱερές Ἀκολουθίες τῶν ἐορτῶν περιλαμβάνουν ὕμνους καὶ ἀναγνώ-σματα, πού στὸ καθένα περιέχεται μία διδασκαλία γιὰ τὸ ἐορταζόμενο πρόσωπο καὶ γεγονός.

Γι' αὐτὸ πρέπει εἴτε νὰ ψάλλονται εἴτε νὰ διαβάζονται μὲ προσοχή καὶ νὰ ἀποδίδεται τὸ νόημά τους.

*

Ἐκκλησιαστικοὶ Σύμβουλοι

Ἐπόμενοι Συνεργάτες οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Ἐπίτροποι. Καὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ ἐκπαιδευθοῦν γιὰ τὰ καθήκοντά τους, πού εἶναι οὐσιαστικὰ καὶ συμβάλλουν στὴν εὐρυθμὴ τέλεση τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Ὅφείλετε νὰ τοὺς ἐνημερώσετε γιὰ ὅλα τὰ θέματα καὶ ἐκεῖνοι μὲ ὑπακοή, καλὴ διάθεση, προθυμία καὶ σεβασμὸ νὰ ἐπιτελοῦν τὸ ἔργο τους.

Οἱ Ἐπίτροποι ἐπιβάλλουν τὴν τάξη στὴν Ἱερὰ Ἀκολουθία. Διευκολύνουν τοὺς πιστοὺς στὸν Ἱερὸ Ναό. Διευθετοῦν τὰ ζητήματα χωρὶς νὰ θορυβοῦν. Ἐξηγοῦν μὲ εὐγένεια. Ἐπιλαμβάνονται ὅλων τῶν θεμάτων, ὥστε οἱ Πρεσβύτεροι καὶ οἱ Διάκονοι νὰ ἐπιτελοῦν ἀπερίσπαστοι τὰ καθήκοντά τους στὴν σύναξη τῶν πιστῶν.

Ἡ πρόληψη τῶν θορύβων καὶ ἀταξιῶν πού ταρασσούν τοὺς προσευχόμενους εἶναι ἀποκλειστικὸ καθήκον τους. Ἰδιαιτέρως ἐφιστᾶται ἡ προσοχή σας γιὰ νὰ λάβετε τὰ ἀπαραίτητα μέτρα, ὥστε νὰ μὴ προκαλεῖται θόρυβος ἀπὸ πιεστικούς, ἀνυπόμονους καὶ βιαστικούς κατὰ τὴν μετάδοση τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Ἐπίσης ὁφείλετε νὰ ἐπιβάλλετε τάξη καὶ στὸ Ἱερὸ Βῆμα. Αὐτὸς ὁ θόρυβος εἶναι κατὰ πάντα ἀδικαιολόγητος καὶ σκανδαλίζει τοὺς πιστούς.

*

Λοιποὶ Συνεργάτες

Πέρα ἀπὸ αὐτὰ καὶ οἱ λοιποὶ Συνεργάτες τῆς Ἑνορίας πρέπει νὰ ἐνημερωθοῦν γιὰ τὰ καθήκοντά τους, ὥστε εἰ δυνατόν, κανένα ἀπρόοπτο καὶ ἀπρογραμμάτιστο νὰ μὴ σᾶς ἐκθέσει.

Δὲν ἀγνοεῖτε ἀσφαλῶς, ὅτι αὐτὲς τὶς ἡμέρες θὰ προσέλθουν στὶς Ἱερὲς Ἀκολουθίες καὶ ἐνορίτες, οἱ ὅποιοι ἐκκλησιάζονται μία ἢ δύο φορές τὸ χρόνο. Αὐτοὶ δὲν γνωρίζουν. Πρέπει κάποιος νὰ τοὺς ὑποδείξει τὰ δέοντα γιὰ νὰ μὴ στενοχωρηθοῦν καὶ νὰ μὴ σᾶς στενοχωρήσουν.

γ'. Εὐπρεπισμὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Μετὰ τὴν ἐκπαίδευση τῶν Συνεργατῶν ἐπιβάλλεται νὰ φροντίσετε τὴν καθαριότητα καὶ εὐπρέπεια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ. Δὲν πρέπει νὰ ἐπιδεικνύονται οὔτε ὑπερβολὲς οὔτε ἀδιαφορία.

Σὲ παλαιότερες Ἐγκυκλίους μας ἔχουμε ἐπιστήσει τὴν προσοχὴ ὅλων, ὥστε οἱ πολυέλαιοι, τὰ καλύμματα, τὰ ἱερὰ σκεύη καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ τῆς θείας λατρείας νὰ εἶναι καθαρά.

Στὴν ἐνότητα αὕτὴ συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ συντονισμός, ἡ σωστὴ ρύθμιση καὶ καλὴ χρῆση τῶν μικροφωνικῶν ἐγκαταστάσεων. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ὑπενθυμίζουμε τὰ ὑπ' ἀριθμὸ Φ.1/4/591/8.7.2003 καὶ Φ.1/4/872/4.9.2008 Ἐγκύκλια Σημειώματά μας.

Γιὰ τὸ Πρόγραμμα τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, κατὰ τὸ ἅγιο Δωδεκαήμερο, θὰ ἐκδώσουμε ἔντυπο φυλλάδιο ποὺ θὰ διανεμηθεῖ τὴν Κυριακὴ 15 Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. Ὑποχρεοῦσθε νὰ τὸ τηρήσετε.

2. Ποιμαντικὴ φροντίδα

α'. Ἡ πνευματικὴ προετοιμασία τῶν πιστῶν

γιά τὴν συμμετοχὴ τους στὴν ἑορτὴ τῆς Ἐκκλησίας

Ἀπαραιτήτως ὑποχρεούμεθα νὰ προετοιμάσουμε τοὺς πιστοὺς κατάλληλα νὰ ἐκκλησιασθοῦν καὶ νὰ δοξολογήσουν τὸν Θεὸ γιὰ τὰ ἀγαθὰ ποὺ χάρισε στὸ γένος τῶν ἀνθρώπων μὲ τὴν ἐνσάρκωση τοῦ Υἱοῦ Του.

Ὑπάρχουν κατάλληλα βοηθήματα ποὺ μπορεῖτε νὰ τὰ συμβουλευθεῖτε.

Στὴν πνευματικὴ προετοιμασία περιλαμβάνεται ἡ καλλιέργεια τῶν πιστῶν γιὰ νὰ συμμετάσχουν στὶς Ἱερὲς Ἀκολουθίες, ἡ προσέλευση στὰ ἅγια Μυστήρια· τὴν ἱερὰ ἐξομολόγηση καὶ τὴν θεία Μετάληψη τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἡ συμφιλίωση πρὸς ὅλους, ἡ προσευχή, ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν νέκρωση τῶν παθῶν, ἡ ἀσκηση τῶν ἀρετῶν, ἡ ζωὴ τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσέβειας.

Ἡ συμμετοχὴ στὰ Ἅγια Μυστήρια καὶ ὁ προσωπικὸς ἀγώνας ἐνώνουν προσωπικά, λυτρωτικά τὸν πιστὸ μὲ τὸν Σαρκωθέντα Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ἐφόσον τὰ πάντα στὴν Ἐκκλησία πρὸς αὐτὸ τὸν σκοπὸ συντελοῦν κατὰ τὴν ἀποστολικὴ διδασκαλία: *«Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ»* (πρὸς Ἐφεσίους β' 19-20).

Ἡ ἀνάλυση τῶν ἀναγνωσμάτων ποὺ ἀναφέρονται στὸ *«μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον»* (πρὸς Τιμόθεον Α' γ' 16) εἶναι ἓνα ὠραῖο καὶ ἐποικοδομητικὸ θέμα, τὸ ὁποῖο συνιστοῦμε νὰ παρουσιάσετε στὶς διαλέξεις καὶ στὶς κατηχητικὲς ὁμιλίες σας γιὰ τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν πιστῶν, ὥστε νὰ ἀποκτήσουν τὴν γνώση τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας μας.

Ἰδιαίτερη μέριμνα νὰ ἐπιδείξετε γιὰ τὸν ἐκκλησιασμό τῶν μαθητῶν. Εἶναι μία ἀκόμη καλὴ εὐκαιρία καὶ δυνατότητα, ἡ ὁποία προσφέρεται γιὰ νὰ τὴν ἀξιοποιήσουμε ποιμαντικά.

Για τὴν προετοιμασία τῶν πιστῶν ἀξιοποιήσατε καὶ κάθε εὐκαιρία τῶν κατ' οἶκον ἐπισκέψεων, γιὰ τὴν τέλεση Ἱερῶν Μυστηρίων καὶ Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Μὴ περιορίζεσθε στὴν τέλεση τῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας. Ἐπωφεληθεῖτε γιὰ νὰ μιλήσετε γιὰ τὶς ἡμέρες, γιὰ τὴν σημασία τους, προσφέρετε ἓνα ἐποικοδομητικὸ βιβλίο. Ἀναφερθεῖτε στὴν ἀνάγκη συμμετοχῆς στὰ ἀγιώτατα Μυστήρια.

β'. Μηνύματα

Συνημμένως στὴν παροῦσα ἀποστέλλουμε τὰ Μηνύματα γιὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὴν Πρωτοχρονιά, προκειμένου νὰ ἀναγνωστοῦν κατὰ τὴν ἀπόλυση τῆς θείας Λειτουργίας τῆς 25ης Δεκεμβρίου 2019 καὶ 1ης Ἰανουαρίου 2020.

δ'. Ἐκκλησιασμός Σχολείων

Ἐπειδὴ μερικὰ Σχολεῖα προγραμματίζουν τὸν ἐκκλησιασμό τῶν μαθητῶν τὴν Παρασκευή, πρὶν τὶς διακοπὲς τῶν Χριστουγέννων, συνιστοῦμε, μὲ πρωτοβουλία σας, νὰ ἐπικοινωνήσετε ἐγκαίρως μὲ τὶς Ἐκπαιδευτικὲς Ἀρχές, ὥστε νὰ ρυθμίσετε τὸν ἐκκλησιασμό τῶν μαθητῶν, ἐνημερώνοντάς τους γιὰ τὸ πότε μποροῦν νὰ ἐκκλησιασθοῦν τὰ παιδιὰ καὶ νὰ κοινωνήσουν.

ε'. Θεολογικὰ καὶ Ἑορταστικὰ Κείμενα

Γιὰ τὴν πνευματικὴ κατάρτισή σας συνημμένως ἀποστέλλουμε κείμενα ποὺ ἀναλύουν θεολογικὰ τὸ νόημα τῶν ἑορτῶν τοῦ Δωδεκαημέρου (Χριστουγέννων, Περιτομῆς τοῦ Κυρίου, Θεοφανείων).

στ'. Διανομή Φυλλαδίων, βιβλιδαρίων καὶ λοιπῶν ἐντύπων

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολή μας θὰ ἐκδώσει γιὰ νὰ διανεμηθοῦν στοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὸ παγκάρι τὰ ἐξῆς:

* Μονόφυλλο ἔντυπο γιὰ τίς ἐκτρώσεις πού θὰ διανεμηθεῖ τήν πρώτη Κυριακή μετὰ τὰ Χριστούγεννα 29 Δεκεμβρίου 2019 Ἡμέρα ἀφιερωμένη στήν προστασία τῆς ζωῆς τοῦ Ἀγεννήτου Παιδιοῦ σύμφωνα μέ τήν ἀπό 26 Ἰουνίου 2019 Ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας (Ἐγκύκλιο Σημείωμα Ἀρ. Πρωτ. 5721/2018 καὶ διεκπ. 1484/9 Ἰουλίου 2019)

* Τό βιβλιδάριο «*Τά γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ τῶν ἐορτῶν τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου*».

* Τὸ Πρόγραμμα τῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου Δεκεμβρίου 2019 Ἰανουαρίου 2020 πού θὰ διανέμεται ἀπὸ τήν Κυριακή 15 Δεκεμβρίου 2019.

* Τὰ Μηνύματά μας γιὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τήν Πρωτοχρονιά, πού θὰ διανεμηθοῦν τήν Πρωτοχρονιά 1 Ἰανουαρίου 2020.

ζ'. Εὐχὲς στοὺς συνεργάτες σας

Μὴ παραλήψετε νὰ εὐχηθεῖτε γιὰ τίς ἐορτὲς στοὺς Συνεργάτες καὶ σὲ ὅλα τὰ Στελέχη τῆς Ἑνορίας σας.

3. «Ἔρανος Ἀγάπης 2019»

Τὰ Χριστούγεννα εἶναι ἐορτὴ πανσεβάσμιος, ἐορτὴ ἀγάπης καὶ κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἐορτὲς μᾶς ἐνώνουν καὶ φανερώνουν τὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφότητά μας.

Γι' αυτό διοργανώνουμε την φιλανθρωπία της Ένορίας, ώστε να προσφέρουμε αγάπη, στοργή, πρόνοια και βοήθεια σε όσους έχουν ανάγκη.

Ὁ «Έρανος τῆς Ἀγάπης» προορίζεται γιὰ νὰ συγκεντρώσουμε χρήματα, γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό.

Στὴν περίοδο τῆς δοκιμασίας τῶν ἀδελφῶν συνανθρώπων μας ἔχουν ἐφαρμογὴ οἱ προφητικοὶ λόγοι:

«Διάρυπτε πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ἐὰν ἴδῃς γυμνόν, περίβαλε, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ ὑπερόψει... καὶ δῶς πεινῶντι τὸν ἄρτον ἐκ ψυχῆς σου καὶ ψυχὴν τεταπεινωμένην ἐμπλήσης, τότε ἀνατελεῖ ἐν τῷ σκότει τὸ φῶς σου, καὶ τὸ σκότος σου ὡς μεσημβρία. καὶ ἔσται ὁ Θεός σου μετὰ σοῦ διαπαντός» (Ἡσαΐου νη΄, 7, 10-11).

Γιὰ τὴν διακονία αὐτὴ ἔχουμε δώσει οδηγίες μὲ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν Φ.1/4/793/29.10.2019 Ἐγκύκλιο Σημείωμά μας καὶ μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 211 (Φ.1/3/792/29.10.2019 Ἐγκυκλιό μας.

*

Διανομὴ δεμάτων μὲ τρόφιμα

Ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὶς Ἐνορίες θὰ διανεμηθοῦν, ὅπως τὰ παρελθόντα ἔτη, μαγειρευμένο φαγητό, δέματα μὲ τρόφιμα καὶ χρηματικὰ βοηθήματα.

Αὐτὸ τὸ καθῆκον μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφοντας:

«Τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός» (πρὸς Ἑβραίους ιγ΄ 16).

*

Δισκοφορίες

Ὑπενθυμίζουμε ὅτι κατὰ τὴν περίοδο τῶν ἐορτῶν θὰ διεξαχθοῦν δισκοφορίες, ὅπως ἀναφέρονται στὸ ὑπ' ἀριθμὸν Φ.1/4/846/15.11.2019

Ἐγκύκλιο Σημείωμά μας. Ἐνημερωτικά ἀναφέρουμε ὅτι θά διεξαχθοῦν στίς ἡμερομηνίες 8/12/2019, 22/12/2019, 25/12/2019, 29/12/2019, 01/01/2020 καί 06/01/2020.

4. Οἱ ποιμαντικές Ἐγκυκλίόι μας τῆς περιόδου

Ὑπενθυμίζουμε καί τίς σχετικές Ἐγκυκλίους μας τῶν προηγουμένων ἐτῶν γιά τήν ἄσκηση τῆς διακονίας μας αὐτή τήν περίοδο.

10 (Φ.1/3/764) 14.12.2000	19 (Φ.1/3/952) 10.12.2001
25 (Φ.1/3/1063) 29.11.2002	32 (Φ.1/3/1065) 19.11.2003
43 (Φ.1/3/1402) 1.12.2004	54 (Φ.1/3/1285) 21.11.2005
64 (Φ.1/3/1423) 16.11.2006	72 (Φ.1/3/1165) 20.11.2007
84 (Φ.1/3/1192) 18.11.2008	96 (Φ.1/3/990) 25.11.2009
107 (Φ.1/3/1343) 129.11.2010	117 (Φ.1/3/1537) 9.12.2011
127 (Φ.1/3/1310) 3.12.2012	137 (Φ.1/3/1202) 25.11.2013
147 (Φ.1/3/1081) 19.11.2014	156 (Φ.1/3/912) 9.11.2015
168 (Φ.1/3/947) 1.12 2016	180 (Φ.1/3/945) 27.11.2017
193 (Φ.1/3/1003) 27.11.2018	212 (Φ.1/3/847) 15.11.2019

Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί

Εὐχόμαστε νὰ ἐορτάσουμε θεαρέστως καί εὐσεβοφρόνως τίς ἅγιες ἐορτές τῆς τοῦ Υἱοῦ Θεοῦ ἐν σαρκὶ ἐπιφανείας, προσφέροντες στὸν ἐν σπηλαίῳ γεννηθέντα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν πίστη, προσκύνηση, εὐχαριστήριο ὕμνο, δοξολογία, ὁμολογία, μαρτυρία, βίο ἔνθεο, ὑπομονὴ στίς θλίψεις, μακροθυμία, ἀγάπη καὶ μετάνοια.

**Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ**

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιήλ

